

foto: Justyna Hebda, klasa IIIc gimnazjum

Those were very dark times for Poland. After 8 centuries of prosperity, glory, victories, development and "from the sea to sea" country, Poland disappeared from the map of Europe for 123 years.

Against the invaders' actions, Poland was still in the hearts and minds of its occupants. The heritage was kept alive by developing Polish literature, art and culture. Hope for a free country was still there, in the hearts of Poles.

After a lot of failed uprisings, Poland became an independent country only after I World War, when Prussia, Russia and Austria got defeated and broke up. This is what brought freedom to Poles. This moment has been celebrated until this day, every year on November 11th, under the name of Independence Day.

Anna Chroba, klasa 4a

Dlaczego 11 listopada?

Pamara Kotodziej, klasa 4b

Odzyskanie przez Polskę niepodległości było procesem wieloletnim i stopniowym, dlatego trudno przypisać jeden dzień w 1918 roku, w którym kraj stał się wolny.

Do 1936 roku święto obchodzono 7 listopada – na pamiątkę utworzenia Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej.

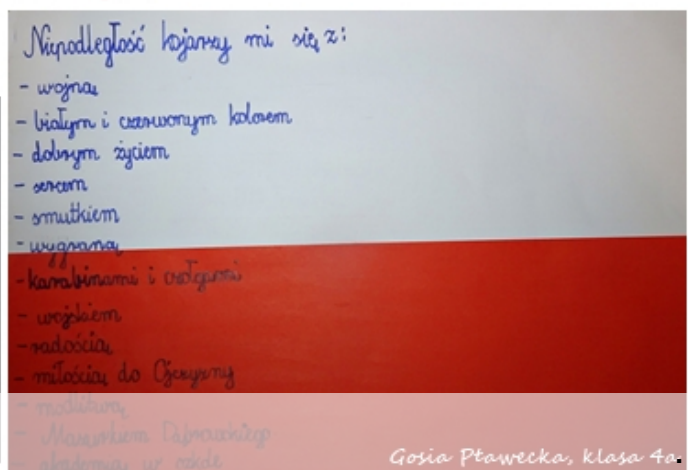
Dopiero 23 kwietnia 1937 roku przesunięto obchody na 11 listopada – tego dnia w 1918 roku

Józef Piłsudski został Naczelnym

Dowódcą Wojsk Polskich.

Eliza Grzelak, klasa 4a

Gosia Ptawicka, klasa 4a

Czym dla mnie jest niepodległość?

ZABA MIĘTAJ!

Emil Dziejcio kl. 7, B

głęboko wydamy ciemność

Czym dla mnie jest niepodległość?

Niepodległość to dla mnie coś w rodzaju wolności i dumy z tego, że mój kraj jest niepodległy co nie wszystkim krajom jest dane. Lecz dumny jestem z tego że moi przodkowie pomogli odzyskać Polskę niepodległą i nawet w takiej trudnej sytuacji wierzyli w zwycięż.

ZABA MIĘTAJ!

Magdalena Kępciel

głęboko wydamy ciemność

Czym dla mnie jest niepodległość?

Dla mnie niepodległość to wolność. Można robić co chcemy i nie musimy się bać, że coś nas zaskoczy na drodze.

ZABA MIĘTAJ!

Oliwia Łelak

głęboko wydamy ciemność

Czym dla mnie jest niepodległość?

Dla mnie niepodległość to coś więcej niż tylko święta, to szczęście, że w naszym kraju możemy czuć się bezpiecznie.

ZABA MIĘTAJ!

Bartosz Dąbala

głęboko wydamy ciemność

Czym dla mnie jest niepodległość?

Wojaczkę mi się z wolnością z dobrem, że każdy człowiek może wymawiać swoją wiarę i mówić w ojczystym języku.

ZABA MIĘTAJ!

Angelika Matras

głęboko wydamy ciemność

Czym dla mnie jest niepodległość?

Co roku 11 listopada wzywamy flagi. Obchodzimy dzień niepodległości i śpiewamy hymn "Jeszcze Polska nie zginęła".

ZABA MIĘTAJ!

Grzegorz Jędrzejek

głęboko wydamy ciemność

Czym dla mnie jest niepodległość?

Niepodległość to „stan” kraju, który sami wypracowaliśmy. Dzięki przelanej krwi możemy cieszyć się wolnością, swobodą, wypowiedzi w ojczystym języku i możliwości życia w kraju wolnym od wojny.

ZABA MIĘTAJ!

Michał Szymek FB

głęboko wydamy ciemność

Czym jest dla mnie niepodległość?

Niepodległość dla mnie znaczy wolność i spokość. Że każdy człowiek może robić co chce i kiedy chce i mówić własnym językiem.

Wypowiedzi uczniów klasy 7b

Prace klasy III a gimnazjum z lekcji języka polskiego na temat niepodległości

Praca przedszkolaka

What does the word "independence" mean to me?

*Independence is:
freedom, one's native land, life,
justice, victory, love and me.*

*Independence is:
happiness, security, emblem, fidelity,
emblem, flag, anthem, army,
the First World War*

*Independence is
a free homeland,
Polish books,
Polish schools,
Polish language.*

*Independence is
a fight, a job, a life
in a free country.*

**Independence:
brotherhood,
justice,
force.**

*Independence is
life without a cage.*

Students from grade 6B

Czym jest dla Ciebie niepodległość?

Wywiad Jana Wajdy ucznia klasy 6b
z mamą – Panią lek. Matgorzatką Wajdą.

Klimek Wajda: Czy określenie „podległość” jest trafne w stosunku do PRL-u?

Matgorzata Wajda: Oczywiście jest trafne w pewnych aspektach; Polska istniała jako samodzielne państwo z polskim językiem urzędowym, flagą i hymnem, jednak nie miała samodzielnej polityki zagranicznej ani wewnętrznej. Parlament był de facto atrapą reprezentacji narodu, władzę sprawowała jedna partia, która wydawała decyzje zgodne z wolą Kremla. To oczywiście pewne uogólnienie, ponieważ byto to proces rozciągający w latach i zmienny w zależności od sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej. Gospodarka była sterowana centralnie, co dla przeciętnego obywatela oznaczało permanentny niedobór dóbr na rynku. Już to było znacznym ograniczeniem wolności, nieustającym pasmem upokorzeń w celu zdobycia przedmiotów do życia codziennego a nawet – w końcowym stadium PRL-u – do zdobycia żywności. Nie było również wolności zrzeszania się, w praktyce nie było prawie możliwości poznawania opinii z zewnątrz kraju (teraz niewyobrażalne wytącznie kanały rządowe w telewizji i radiu, tylko krajowe czasopisma).

No i brak możliwości swobodnego podróżowania – nie tylko za granicę; nawet poruszanie się w terenie przygranicznym bywało trudne. To wszystko rodziło „podległość”, z czym jak wiesz, nie godziła się znaczna część społeczeństwa i co było powodem kolejnych zrywów – aż do ruchu „Solidarności”

• i kolejnych ważnych dat – 1980, 1981, 1989.

Klimek Wajda: A jak wyglądała szkota?

Matgorzata Wajda: Z perspektywy czasu mogę powiedzieć, że nie najgorzej. Co prawda szkota dysponowała skromnymi środkami, programy nauczania były jednak obszerniejsze, szczególnie większy nacisk kładziono na wiedzę ogólną. Ważnym ograniczeniem było oczywiście ścisłe cenzurowanie wiedzy, szczególnie historycznej i literackiej. To jednak – na przekór – rodziło często chęć dowiedzenia się więcej, szczególnie w czasach szkoty średniej. No i nauczyciele byli surowsi, nie było możliwości polemizowania z ich opiniami, prawa ucznia dopiero raczkowały, w siedemdziesiątych latach XX wieku wprowadzono pierwszy Kodeks Ucznia.

Klimek Wajda: Jak wyglądały sklepy i to, co w nich sprzedawano?

Matgorzata Wajda: To cała historia, trudna do przekazania pokoleniom po 1989r. Zaopatrzenie było mało zróżnicowane, niemal wyłącznie krajowej produkcji, dość siermiężne (choć w Polsce znakomicie funkcjonowało np. wzornictwo przemysłowe). Rarytasem były produkty sprowadzane z Chin, można było czasami kupić produkty czeskie lub niemieckie z NRD (całkiem ładne i funkcjonalne były ich zabawki). Uderzająca różnica między tamtymi i obecnymi czasami to opakowania czy wręcz ich brak. Jeśli już były, to całkiem proste, z szarego kartonu lub papieru – dziś śmiało można powiedzieć – choć niedogodne, to znacznie bardziej ekologiczne. Na tym szarym tle błyszczały nieliczne peretki – odpryski z luksusowego Zachodu – sklepy Pewex. Za dolary, których nie wolno było kupować ani sprzedawać lecz wolno było je posiadać(!), można było nabyć pojedyncze dobra

produkowane w Europie Zachodniej i USA. Dziś tamte sklepy wyglądałyby jak ubożuchne siostry naszych centrów handlowych!

Klimek Wajda: Czym jest dla Ciebie niepodległość?

Matgorzata Wajda: Całe życie przeżyłam w warunkach względnego spokoju i dobrobytu więc zapewne nie postrzegam niepodległości tak, jak ci, którzy o nią walczyli narażając własne życie. Ale jest ważna: to możliwość mówienia własnym językiem, mieszkania we własnym kraju, poczucia bycia w domu, swobodnego celebrowania świąt narodowych czy religijnych bo i to podlegało kiedyś restrykcjom. Możliwość nieskrepowanego zdobywania wiedzy z różnych dziedzin, prostota wyjazdu i powrotu do kraju. Mówię świadomie tylko o aspektach personalnych, zostawiając na boku całą polityczną doniosłość niepodległości. Z drugiej strony to też poczucie równości z innymi nacjami, wspólnoty dziejów z wieloma innymi, które w swej historii również przeżywały represje. Po pewnym zastanowieniu, to także luksus wolności od nienawiści do agresora, braku potrzeby dramatycznych decyzji co do sposobu walki o wolność, wreszcie możliwość pomocy tym, którzy o swoją niepodległość walczą. Bez wątplenia – nie wiemy, co posiadamy, mając niepodległość po prostu daną.

Klimek Wajda: Dziękuję za rozmowę.

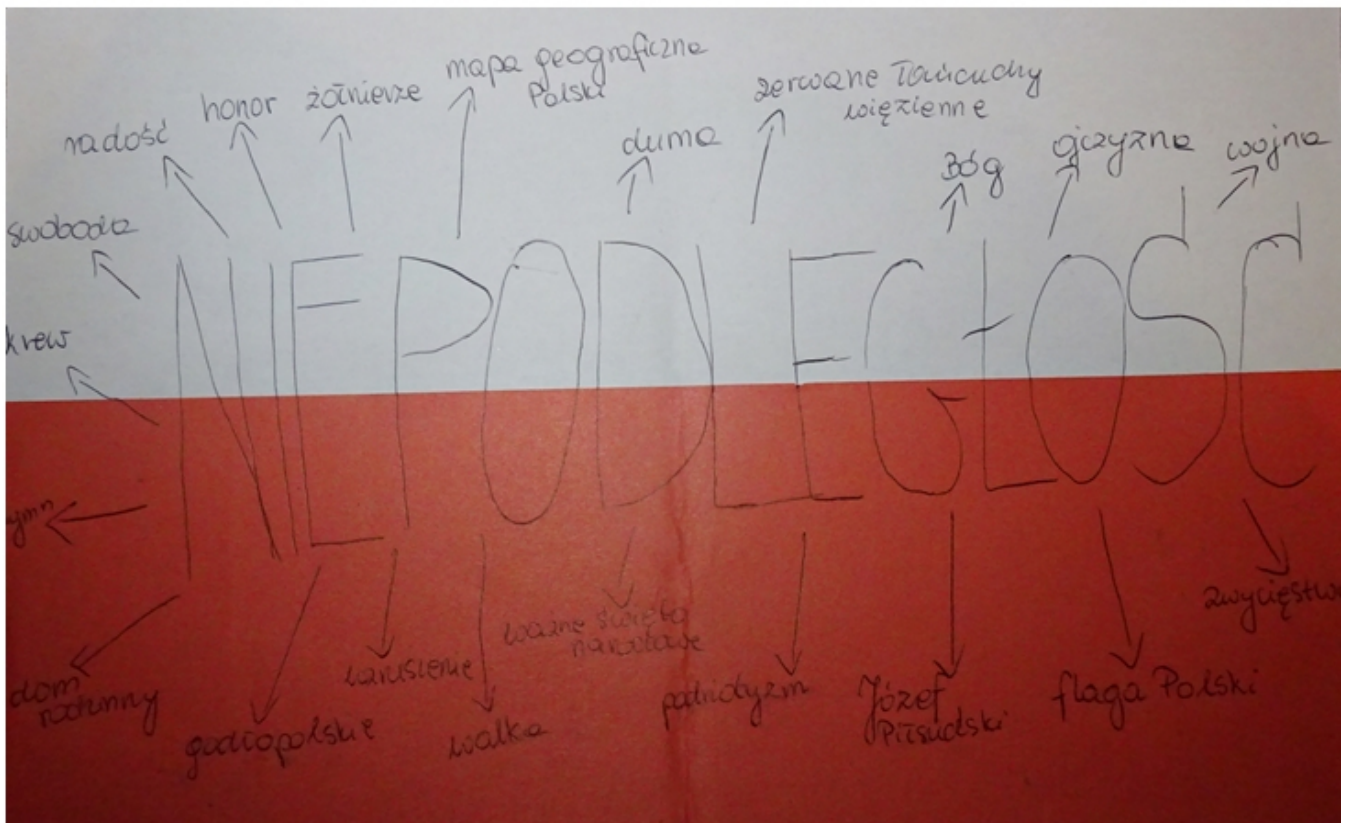

fot: Justyna Hebda, klasa IIIc gimnazjum

Przemyślenia Barbary Ptaweckiej i Aleksandry Lupy z klasy 8b

11 listopada w Anglii oraz w całej Wspólnocie Narodów obchodzony jest Dzień Pamięci (Remembrance Day). Jest to święto na cześć poległych w wojnach żołnierzy.

Święto upamiętnia podpisanie rozejmu kończącego I wojnę światową, które nastąpiło 11 listopada (o godzinie 11 nastąpiło zawieszenie broni).

W ten dzień o godzinie 11 cześć poległym oddawana jest w formie dwóch minut ciszy. Każdy z obywateli, o ile ma sposobność, przystaje na tę chwilę.

Dzień ten nazywany jest także Dniem Maku (Poppy Day), z uwagi na zwyczaj noszenia w tym dniu sztucznych maków przypiętych do ubrania na znak pamięci. Maki te są sprzedawane przez Brytyjską Legię Królewską (The British Royal Legion), a dochód przeznaczony jest na rzecz weteranów.

11 lipca w USA jest obchodzony Dzień Niepodległości (Independence Day). Jest to święto państwowe. Upamiętnia rocznicę ogłoszenia „Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych od Wielkiej Brytanii”, co miało miejsce w 1776 roku.

W Dzień Niepodległości w Stanach Zjednoczonych odbywają się liczne koncerty, parady i festyny. Tradycją są również przemówienia o tematyce patriotycznej wygłaszane przez polityków i urzędników państwowych. Uroczystości są bardzo radosne, kolorowe, pełne wesołych pieśni i żartów. Po zmierzchu mają miejsce pokazy sztucznych ogni.

Rozważania o WOLNOŚCI uczniów klasy IIIa gimnazjum

jak mam rozumieć niewolę
skoro urodziłem się wolny

kraty, mury, kajdany
są mi nieznane
wojny, powstania
są dla mnie niezrozumiałe

czy mogę to pojąć
jako człowieka wolny

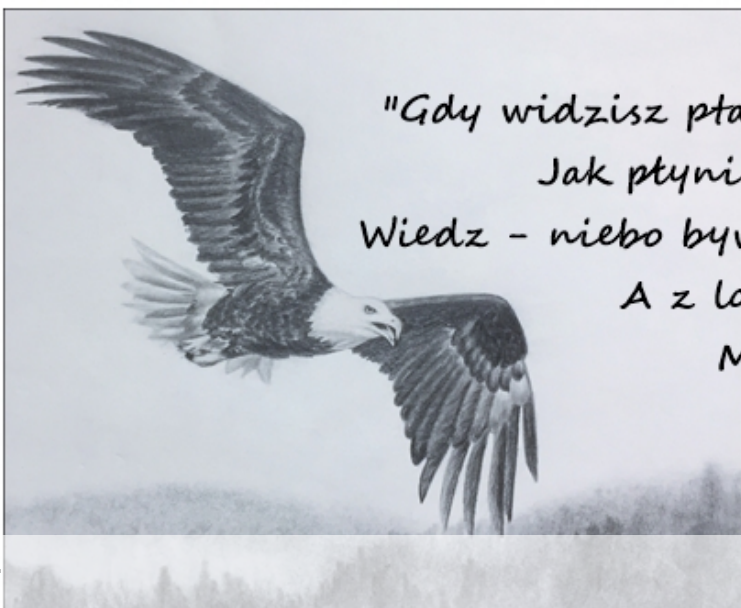
chcę zrozumieć
serca w rytmie walki bijące
krew za Ojczyznę przelewaną
hymn z trwogą o życie śpiewany
flagę ze świętością skrywana

chcę świadomie wolać
Niepodległość

Niewola to:
pęta, węzły, ograniczenia,
restrykcje, wynarodowienie.

Wolność to:
niezależność, niezawistość,
możliwości, odpowiedzialność.

"Gdy widzisz ptaka w locie jak wolny jest
Jak płynie sobie, aż po nieba kres.
Wiedz - niebo bywa pełne wichrów i burz
A z lotu ptaka nie widać róż."
Marek Grechuta "Wolność"

KAGIK MUZYCZNY • PATRIOTA POLSKA!

- Najlepszy według Ciebie - współczesny utwór patriotyczny?

- "Kraju Nad Wisłą" w wykonaniu autora tekstu ukrywającego się pod ksywką Funky Polak. Jest to hip-hopowy wykonawca z Kielc, który od 1995 roku mieszka w Ameryce i tworzy utwory o tematyce polonijnej, głównie o emigracji Polaków do USA.

- Co to za rodzaj muzyki?

- Polski hip hop.

- Dlaczego ten utwór ci się spodobał?

- Słowa przywołują największych polskich poetów, choćby fragmentem:

Czas wywołuje zdjęcia w pamięci jak film
obrazek po obrazku się kręci
a w nim ty w całej ozdobie
śpiewam dla ciebie
bo tęsknię po tobie,

Kraju nad Wisłą ty w sercu moim matym
od morza niebieskiego do gór białych caty.
zdjęcia w pamięci po tobie mi zostaty
zdjęcia mi tylko zostaty

Catość spina tatwy do zapamiętania i zaśpiewnia refren

- Komu byś ten utwór polecit? Dlaczego?

- Sądzę, że pieśni patirotyczne nie trzeba nikomu polecać. Ci którzy z kraju wyjechali za nim tęsknią.

Ci, którzy tu mieszkają dla niego żyją i pracują.

•Pieśni najlepeij wyrażają te uczucia.

